

ANMÄLDA BROTT

SLUTLIG STATISTIK FÖR 2010

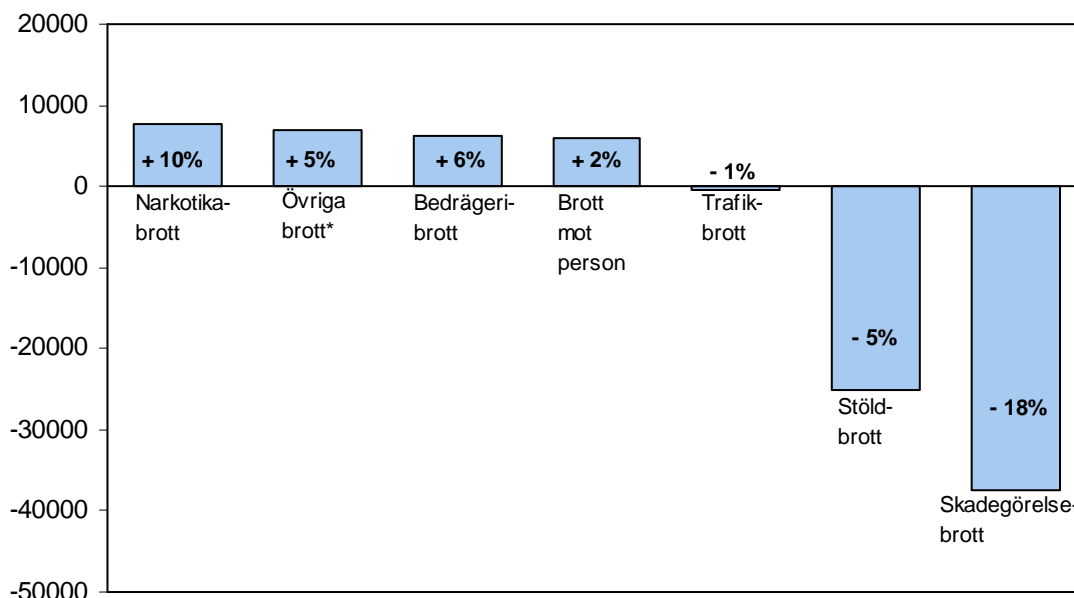
brå
brottsförebyggande rådet

Sammanfattning

- Under 2010 anmäldes knappt 1,4 miljoner brott. Det är en minskning med 3 procent jämfört med året innan.
- De brottskategorier som minskade mest i antal anmälda brott mellan 2009 och 2010 var olika typer av skadegörelsebrott, bilbrott och cykelstöld.
- Samtliga kategorier av skadegörelsebrott minskade år 2010 jämfört med året innan. Skadegörelse mot stat, kommun och landsting (ej klotter) stod för den största minskningen med 27 procent. Övrigt klotter, klotter mot kollektivtrafik samt övrig skadegörelse svarade även de för en stor andel av den totala minskningen av skadegörelsebrotten.
- Under 2010 minskade de anmälda butiksrånen med 22 procent till 902 brott. Rån mot privatperson låg kvar på en nästan oförändrad nivå från 2009 med sammanlagt 6 601 anmälda brott (-1 %). Det anmäldes 41 bankrån, vilket är nästan hälften så många som 2009.
- De brottstyper som ökade mest i antal under 2010 var olika typer av anmälda narkotikabrott, bedrägerier, samt inbrott i källare och vind.
- Under 2010 ökade antalet anmälda bedrägerier med 6 procent till cirka 115 000 brott. Ökningen kan främst hänföras till datorbedrägerier.
- Cirka 113 000 våldsbrott anmäldes under 2010, vilket är ungefär samma nivå som 2009 (+1 %). Bland våldsbrotten ökade de anmälda misshandelsbrotten mot barn i åldern 0–6 år med 16 procent och mot kvinna 18 år eller äldre med 4 procent. De anmälda misshandelsbrotten mot barn 15–17 år minskade med fem procent och ökade mot barn 7–14 med 2 procent. Anmälda misshandelsbrott mot man 18 år eller äldre låg kvar på ungefär samma nivå som 2009 (+1 %).

Definition

- *Anmälda brott* är alla de händelser som anmälts och registrerats som brott hos polis, åklagare eller tull. Genom dessa myndigheter rapporterar även Ekobrottsmyndigheten, Kustbevakningen och Skatteverket. De anmälda brotten inkluderar även händelser som efter utredning visar sig inte vara brott. För en mer detaljerad beskrivning se *Statistikens Innehåll*.

Figur 1 Förändringar av antalet anmälda brott mellan 2009 och 2010.

* Övriga brott utgörs av de brott som inte ingår i någon av de andra kategorierna. De är bland annat bidragsbrott, smuglingsbrott, alkoholbrott, miljöbrott och överträdelse av besöksförbud. Skatte- och borgenärsbrott är exkluderat från denna kategori år 2010, eftersom att tekniska förändringar i Åklagarmyndighetens rapporteringssystem försvårat för jämförelser med föregående år.

Inledning

När man ska tolka statistiken över antalet anmälda brott är det viktigt att komma ihåg vilken frågeställning man vill besvara och vad statistiken representerar. Det är till exempel vanligt att man vill veta om en viss typ av brottslighet har ökat eller minskat i samhället. Som man kan förstå av definitionen av anmälda brott på föregående sida, så är denna statistik inte alltid ett bra svar på en sådan fråga. En förändrad nivå i statistiken kan ha många orsaker förutom att själva brottsligheten har gått upp eller ner. Det kan vara så att polisen har satsat mer resurser på att upptäcka ett visst brott, och därmed skrivit fler anmälningar. Detta är vanligt för så kallade spaningsbrott såsom narkotikabrott och trafikbrott. Det kan också vara så att samhället tar en viss brottslighet på större allvar och att det därför anmäls fler brott. Ibland kan enskilda anmälningar som innehåller ett stort antal brott skapa intrycket av att den totala brottsligheten gått upp för en viss brottstyp. Förändringar i lagstiftningen kan också medföra ett förändrat beteende hos allmänhet och myndigheter och därmed påverka nivån av anmälda brott. Detta har skett till exempel för de anmälda våldtäkterna. Oftast är det fler brott som begåtts än vad som anmäls, och man kan då tala om en låg anmälningsbenägenhet. Men förhållandet kan också vara det omvända. Ungefär två tredjedelar av de anmälda brotten om dödligt våld brukar visa sig ha andra orsaker än en kriminell handling. En generell rekommendation från Brå är därför att utgå från ett flertal källor om man vill hitta svar på frågor om brottsutvecklingen.

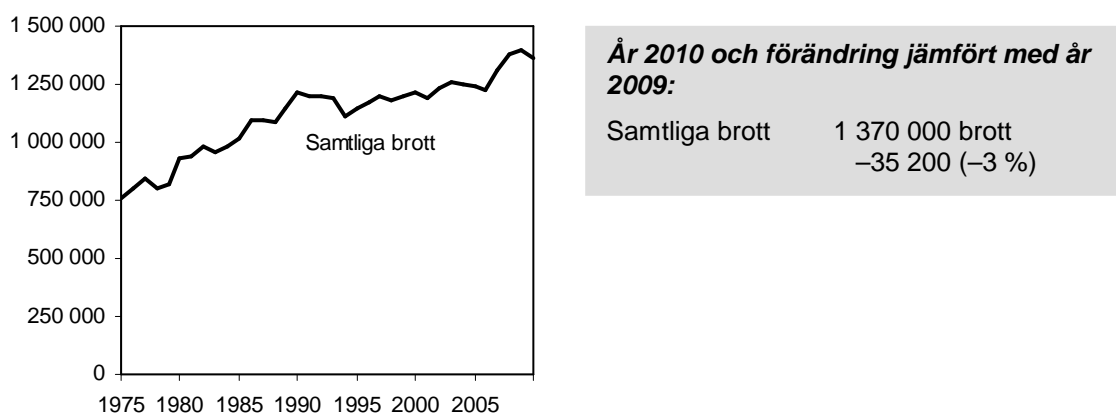
För att kunna ge en mer heltäckande bild av brottsutvecklingen i Sverige genomför Brå sedan 2005 den *Nationella trygghetsundersökningen (NTU)*¹. Den syftar bland annat till att kartlägga utsattheten för brott i befolkningen och finns för närvarande för åren 2005–2009. Tanken är att NTU och brottsstatistiken, där anmälda brott ingår, ska utgöra två

¹ NTU är en uralvsstudie där ungefär 20 000 personer i åldern 16–79 år tillfrågas om de bl.a. varit utsatta för olika personbrott, förmögenhetsbrott, bedrägerier eller stöldbrott. I 2010 års undersökning inkom cirka 14 000 svar.

kompletterande källor för den som vill få en bild av brottsutvecklingen. Vid en jämförelse mellan statistiken över anmälda brott och NTU bör man uppmärksamma att NTU enbart redovisar brott mot person och egendomsbrott mot hushåll². Fördelen gentemot statistiken över anmälda brott är att NTU inte bara inkluderar de brott som kommit till myndigheternas kännedom, utan alla brott som de intervjuade upplever att de drabbats av. Det är också viktigt att komma ihåg att NTU är en urvalsundersökning. I tolkningen av resultaten bör man tänka på vanliga felkällor i denna typ av undersökningar. Till exempel kan olika subjektiva tolkningar av begrepp och definitioner göra att fler eller färre personer uppger sig ha utsatts för brott än vad som skett ur ett strikt juridiskt perspektiv. Urvalsdragningen kan även genom slumpen leda till att relativt fler eller färre personer som har utsatts för brott ingår bland de svarande än vad som är representativt i befolkningen.

Utvecklingen av samtliga anmälda brott

Under 2010 anmäldes totalt cirka 1 370 000 brott till polis, tull eller åklagare. Det är en minskning med 3 procent jämfört med 2009. Från år 2001 har antalet anmälda brott ökat med cirka 181 000 brott (+15 %). Utvecklingen av samtliga anmälda brott karakteriseras sedan 1975 av en kontinuerlig ökning. Den genomsnittliga ökningstakten, det vill säga den procentuella förändringen år från år, har dock inte varit lika kraftig efter 1990- talet.

Figur 2. Det totala antalet anmälda brott, 1975–2010.

Anmälda skadegörelsebrott, bilbrott och cykelstöld var brott som minskade mycket i antal under 2010. Bland skadegörelsebrotten stod skadegörelse mot stat, kommun och landsting exklusive klotter för en stor del av minskningen med 27 procent färre anmälda brott. Bilbrotten, det vill säga biltillgrepp och stöld ur och från motorfordon, minskade med 7 procent och antalet cykelstöld minskade med 9 procent. Inbrottsstöld och stöld utan inbrott minskade båda med 3 procent. Totalt sett minskade bostadsinbrotten med 3 procent. Lägenhetsinbrotten ökade med 6 procent medan villainbrotten minskade med 9 procent.

Narkotikabrott, olika typer av bedrägerier och inbrott i källare och vind stod för den största antalsmässiga ökningen av brott under 2010. Den enskilda brottstyp som ökade mest var datorbedrägeri där cirka 25 700 brott anmäldes, vilket är en uppgång med 50 procent.

² De brottstyper som efterfrågas i NTU är misshandel, hot, sexualbrott, personrån, trakasserier, bedrägerier, stöld av bil, stöld ur eller från motordrivet fordon, stöld av cykel och bostadsinbrott.

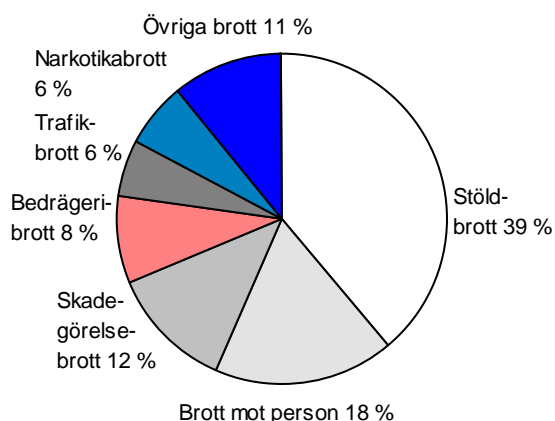
Den resterande ökningen av samtliga brott utgörs framför allt av ett ökat antal anmälda brott mot besöksförbud samt köp av sexuella tjänster och vissa våldsbrott. Våldsbrotten låg totalt sett kvar på ungefär samma nivå som 2009, men den interna fördelningen bland dem uppvisade förändringar. Våldsbrotten utgörs här av mord, dråp, misshandel, våldtäkt, grov fridskränkning, grov kvinnofridskränkning, rån och våld mot tjänsteman. Den stora procentuella ökningen av anmälda mord, dråp samt misshandel med dödlig utgång kan härledas till ett fåtal anmälningar i ett enskilt län som avser ett större antal brott.

Urval av brottstyper som ökat 2010	Förändring jämfört med 2009		Urval av brottstyper som minskat 2010	Förändring jämfört med 2009	
	Antal	Procent		Antal	Procent
Lagen om besöksförbud	+992	+23 %	Skadegörelse	-37 300	-18 %
Narkotikabrott	+7 630	+10 %	därav Klotter mot kollektivtrafik	-6 850	-21 %
Sexualbrott	+1 470	+9 %	Bilbrott	-7 210	-7 %
Bedrägeribrott	+6 230	+6 %	Cykelstöld	-6 300	-9 %
Ofredande	+991	+2 %	Butiksstöld/snatteri	-4 830	-7 %
Misshandel	+1 570	+2 %	Stöld utan inbrott i bostad (lägenhet och villa)	-1 620	-9 %
Spanings- och kontrollbrott	+1 240	± 0 %			
Narkotikabrott, trafikbrott, smuggling, butiksstölder, bidragsbrott och brott mot alkohollagen					

Tabell 1. Brott som ökat respektive minskat år 2010.

Brottsstrukturen

Under 2010 utgjorde stöldbrotten 39 procent av samtliga anmälda brott. Den senaste tioårsperioden utmärks av att stöldbrottens andel har minskat markant – med 18 *procentenheter* sedan år 2001 – medan de flesta övriga brott har ökat sina andelar. Brott mot person (kap. 3–7 brottsbalken) och bedrägeribrott ökade med 5 procentenheter vardera, och narkotikabrotten ökade med 4 procentenheter. Andelen trafikbrott och skadegörelsebrott är i stort sett oförändrade jämfört med 2001. Narkotika- och trafikbrotten påverkas av olika kontroll- och spaningsinsatser, vilket innebär att statistiken påverkas av polisens och andra myndigheters åtgärder för att upptäcka brott.

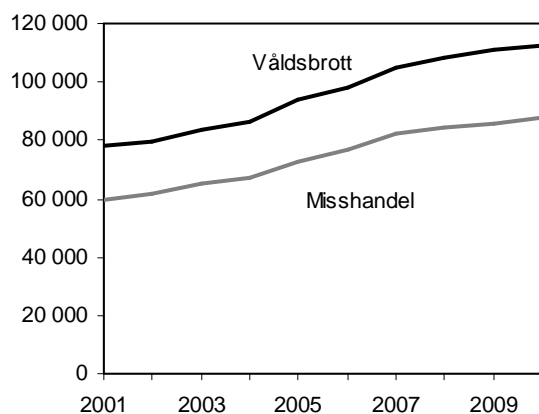
År 2010 jämfört med 2001:
(Brottsskategorier i procent av samtliga anmälda brott)

	2001	2010	Skillnad
Stöldbrott	56	39	-18
Brott mot person	13	18	+5
Skadegörelsebrott	11	12	+1
Bedrägeribrott	4	8	+5
Trafikbrott	6	6	±0
Narkotikabrott	3	6	+4
Övriga brott	7	11	+4

Figur 3. Brottsskategorier i procent av det totala antalet anmälda brott, år 2010 (1 370 000 brott).

Utvecklingen av anmälda våldsbrott, hot och ofredande m.m.

Under 2010 anmäldes 113 000 våldsbrott vilket är ungefär samma nivå som 2009 (+1 %). Det motsvarar 8 procent av samtliga anmälda brott och knappt 80 procent utgörs av misshandel. Under den senaste tioårsperioden har de anmälda våldsbrotten ökat med 44 procent. Våldsbrott tillhör de brottskategorier där statistiken har påverkats av förändringar i offrens och myndigheternas benägenhet att anmäla brott. Misshandel faller under så kallat allmänt åtal sedan år 1980, vilket innebär att polisen och åklagaren kan utreda brotten oavsett om offret vill göra en anmälan eller inte. Polisen lever numera i större utsträckning än tidigare upp till kravet om rapporteringsplikt vid vissa misshandelsbrott.

År 2010 och förändring jämfört med år 2001:

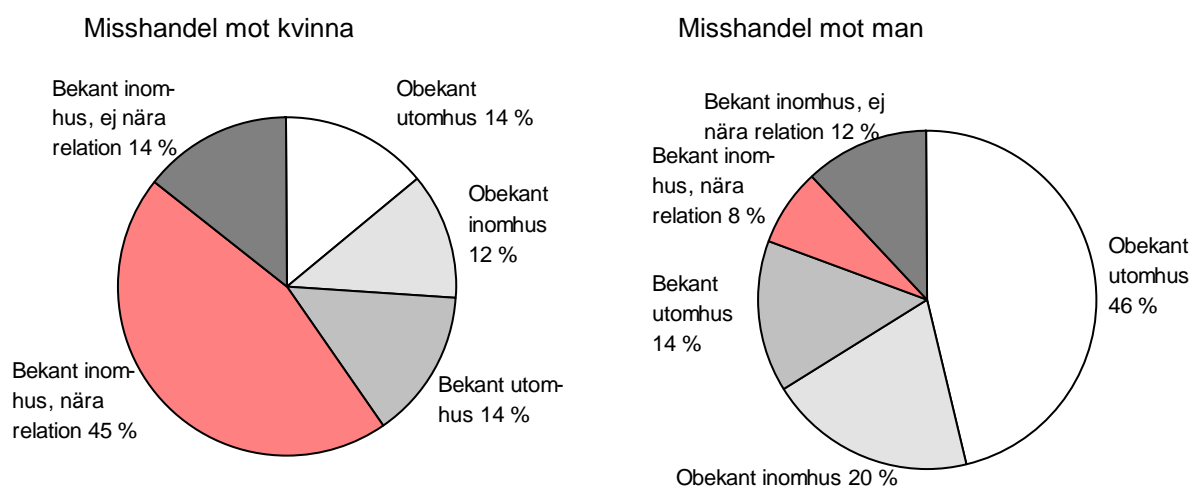
Våldsbrott	113 000 brott +34 900 (+44 %)
Misshandelsbrott	87 900 brott +28 400 (+48 %)

Figur 4. Antal anmälda våldsbrott och misshandelsbrott, åren 2001–2010.

Misshandel

Antalet anmälda misshandelsbrott fortsatte att öka år 2010. Totalt anmäldes cirka 87 900 misshandelsbrott, vilket är en ökning med 2 procent jämfört med 2009. Antalet misshandelsbrott mot kvinna 18 år eller äldre ökade med 4 procent till cirka 27 300. Det gjordes cirka 2 500 anmälningar om grov kvinnofridskränkning 2010, vilket är en minskning med 6 procent jämfört med föregående år. Ungefär 41 300 misshandelsbrott mot man anmäldes under 2010, vilket är 1 procent fler än 2009.

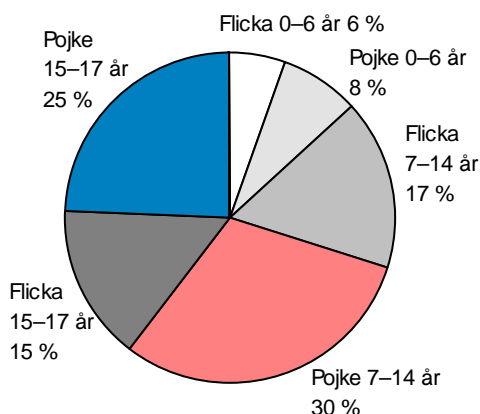
Misshandel mot personer 18 år och äldre redovisas efter kön, om gärningsmannen är bekant eller obekant med offret och om brottet skett inomhus eller utomhus. Sedan 2009 redovisas även de brott som skett inomhus av en gärningsman som är bekant till offret uppdelat efter *nära relation*³ respektive *ej nära relation*. För anmäld misshandel mot kvinna 18 år och äldre är misshandel i nära relation vanligast. För man 18 år och äldre utgör andelen misshandelsbrott i samma kategori 8 procent av samtliga anmälningar. För män är misshandel utomhus av obekant vanligast med 46 procent av det totala antalet anmälningarna. Misshandel i nära relation har ökat med 7 procent jämfört med föregående år för kvinnor och med 10 procent för män. Misshandel av bekant i en ej nära relation har ökat med 9 procent för kvinnor och med 13 procent för män jämfört med föregående år. Eftersom särredovisningen av misshandel i nära relation endast tillämpats under två år är det ännu för tidigt att med säkerhet uttala sig om tydliga trender gällande utvecklingen av dessa brottstyper.

Figur 5. Anmälda misshandelsbrott mot kvinna respektive man 18 år och äldre i procent av det totala antalet anmälda misshandelsbrott, år 2010 (27 300 respektive 41 300 brott).

Antalet anmälda *misshandelsbrott mot barn* i åldern 0–6 år ökade med 16 procent till cirka 2 540 anmälda brott under 2010. Ökningen är generell och kan inte härledas till någon enstaka region eller något enstaka tillfälle. Antalet anmälda misshandelsbrott mot barn i åldern 7–14 år var 9 050, vilket är en något högre nivå än 2009 (+2 %). Misshandelsbrotten mot barn i åldern 7–14 år anmäls i hög grad av skolan, vilket slår igenom i statistiken på så sätt att färre brott anmäls under sommaren än under terminerna.

³ Offret och gärningspersonen är eller har varit gifta eller sammanboende under äktenskapsliknande förhållanden eller har gemensamma barn utan att bo tillsammans.

Figur 6. Anmälda misshandelsbrott mot barn 0–17 år i procent av det totala antalet anmälda misshandelsbrott mot barn, år 2010 (19 200 brott).

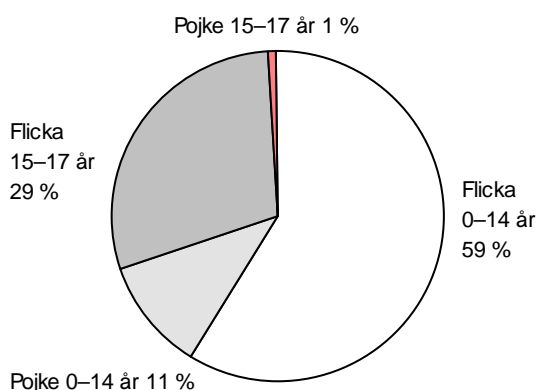
År 2010 anmäldes sammantaget cirka 19 200 misshandelsbrott mot barn i åldern 0–17 år. Det motsvarar 22 procent av alla anmälda misshandelsbrott. Av dessa riktades cirka 7 230 (38 %) mot flickor och cirka 12 000 (62 %) mot pojkar.

De anmälda misshandelsbrotten mot såväl män som kvinnor och barn har, med något undantag, ökat kontinuerligt under de senaste tio åren. Under 2010 anmäldes 48 procent fler misshandelsbrott än 2001. Misshandel är en av de brottstyper där statistiken påverkas av förändringar i benägenheten att anmäla brott. Det innebär att ökningen i statistiken kan bero såväl på en ökad omfattning av våld, som på att våld tas på större allvar i samhället och därmed i högre utsträckning anmäls. I en studie från 2009 framgår det exempelvis att polisen i ökad utsträckning på egen hand initierar anmälningar av misshandel mellan obekanta, vilket bidrar till att fler fall av misshandel anmäls (Brå-rapport 2009:1). I senaste NTU uppger de som svarat på enkäten att de polisanmält ungefär en tredjedel av de misshandelsbrotten som de upplever sig ha utsatts för, dock anmäldes cirka två tredjedelar av fallen av allvarlig misshandel. Andelen misshandelsbrott som de svarande har uppgett att de har polisanmält har legat på ungefär samma nivå de senaste fem åren i NTU.

Våldtäkt och andra sexualbrott

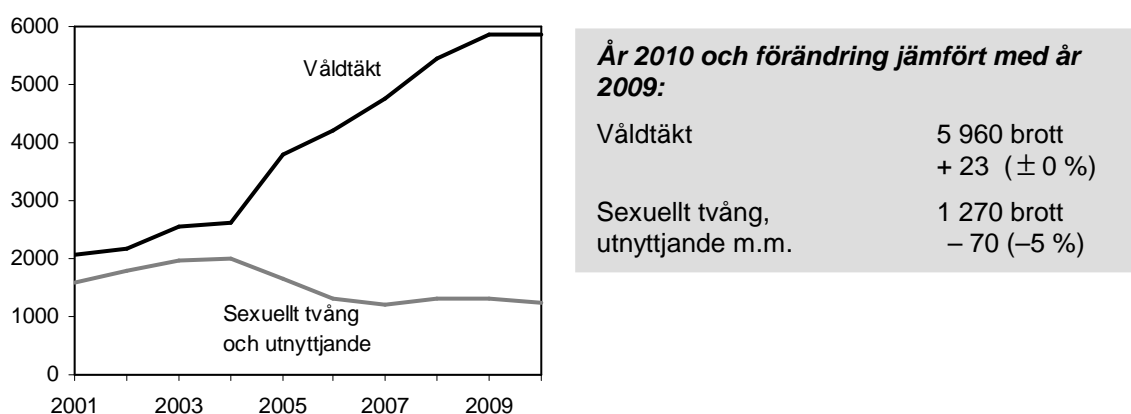
År 2010 anmäldes cirka 17 200 *sexualbrott*, vilket är en ökning med 9 procent jämfört med 2009. Köp av sexuella tjänster står för en stor del av denna ökning (+ 263 procent) och bland dessa återfinns enskilda koppleriärenden där ett stort antal köp av sexuella tjänster noterats. Även utan dessa fall ökar dock antalet anmälda sexualbrott jämfört med 2009. De anmälda *våldtäkterna* låg kvar på en oförändrad nivå jämfört med 2009. *Sexuellt ofredande* ökade med 4 procent till cirka 7 900 anmälda brott och *sexuellt tvång, utnyttjande med mera* minskade med 5 procent.

Totalt anmäldes 2 620 våldtäkter mot barn i åldern 0–17 år. I 12 procent av våldtäkterna var offren pojkar. Pojkar som offer var högst representerade i åldersgruppen 0–14 år och lägst representerade i åldersgruppen 15–17 år. Bland de vuxna offren var 97 procent kvinnor och 3 procent män.

Figur 7. Anmälda våldtäkter mot barn 0-17 år i procent av det totala antalet anmälda våldtäkter mot barn, år 2010 (2 620 brott).

De anmälda våldtäkterna har ökat kontinuerligt under de senaste tio åren. En stor del av ökningen kan förklaras av att en ny sexualbrottslagstiftning trädde i kraft den 1 april 2005. Den innebär bland annat att vissa gärningar som tidigare rubricerats som sexuellt utnyttjande nu rubriceras som våldtäkt. Effekten av lagändringen slår igenom i statistiken på så vis att antalet anmälda brott avseende sexuellt tvång och utnyttjande minskat sedan 2005, medan antalet anmälda våldtäkter har ökat. Minskningen av antalet anmälda brott rörande sexuellt tvång och utnyttjande har dock inte varit lika kraftig som ökningen av antalet anmälda våldtäkter. Det finns flera orsaker bakom utvecklingen av de anmälda våldtäkterna under den senaste tioårsperioden. Under 2005 och 2008 påverkades statistiken av enskilda anmälningar som innehöll ett stort antal brott mot ett och samma brottsoffer. En annan viktig faktor som kan förklara ökningen är förändringar i anmälningsbenägenheten. Denna är svår att mäta. Enligt de svarande i NTU som upplevt att de utsatts för ett sexualbrott under år 2009 polisanmälde de cirka en åttondel av dessa. De tidigare NTU visar liknande resultat. Detta gör att utvecklingen över tid blir extra svårbedömd. Trots dessa osäkerhetsfaktorer kan det inte uteslutas att det även har skett en *faktisk ökning* av våldtäkterna under perioden (Brå-rapport 2008:23).

År 2010 och förändring jämfört med år 2009:

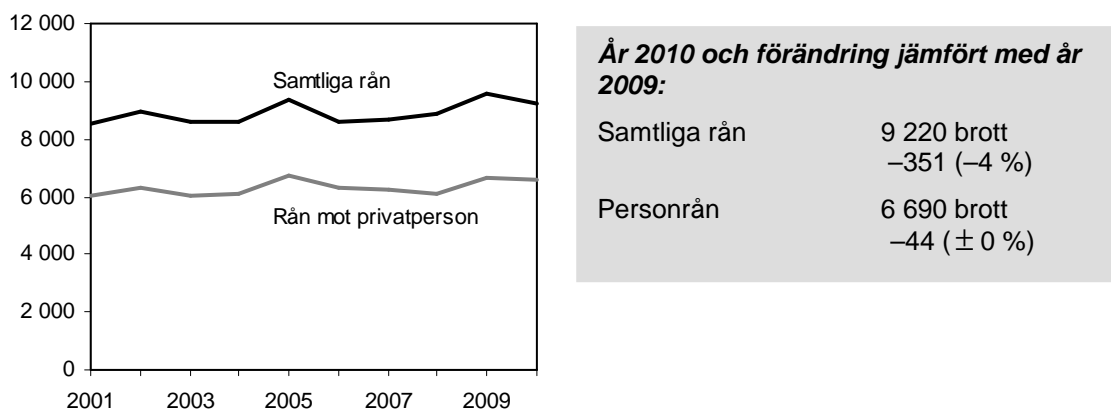
Våldtäkt	5 960 brott + 23 (± 0 %)
Sexuellt tvång, utnyttjande m.m.	1 270 brott - 70 (-5 %)

Figur 8. Antal anmälda våldtäkter och sexuellt tvång och utnyttjande m.m, åren 2001-2010.

Rån

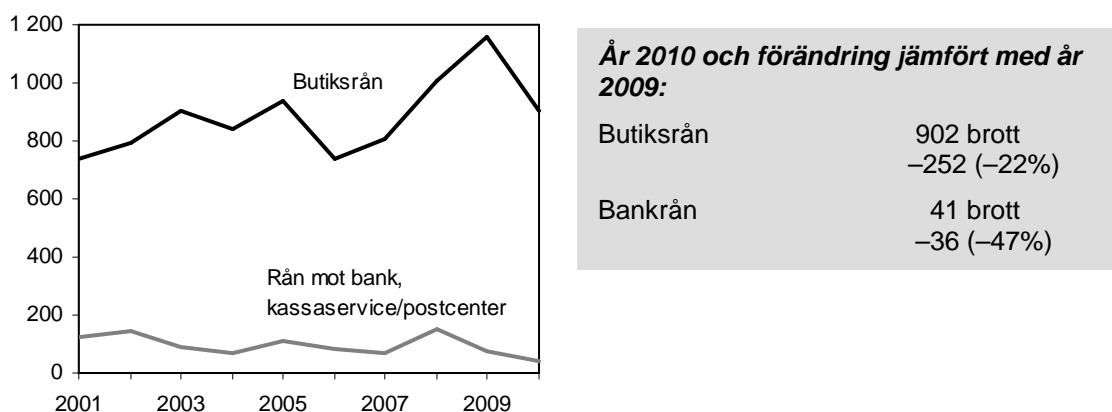
Antalet anmälda rån minskade 2010 med 4 procent jämfört med föregående år. Totalt anmäldes cirka 9 220 rån. Antalet rån mot privatpersoner (personrån), som är den

vanligaste råntypen var i princip oförändrat jämfört med 2009 (-1 %). Både det totala antalet anmälda rån och personrån ligger inom ramen för de upp- och nedgångar kring en relativt stabil nivå som förekommit sedan 2001. En stabil nivå av antalet personrån bekräftas även av vad som framkommit i de hittills genomförda nationella trygghetsundersökningarna. Det finns inga signifikanta förändringar i antalet personer som uppgett sig varit utsatta för personrån mellan åren 2005 till 2009.

Figur 9. Antal anmälda rån (totalt) och personrån, åren 2001–2010.

Antalet anmälda rån i övriga kategorier är betydligt färre men grövre eftersom det relativt sett är vanligare att förövarna använder skjutvapen. Bland de övriga kategorierna återfinns bland annat *butiksrån*, som under 2010 minskade med 22 procent jämfört med året innan. År 2010 anmäldes 41 rån mot *bank*, vilket nästan är en halvering jämfört med föregående år och den lägsta uppmätta nivån sedan statistiken började föras 1975. De anmälda bankrånen är en liten brottskategori som uppvisat stora antalsmässiga variationer under åren. Även antalet anmälda rån mot *värde transporter*, som endast ökade med 1 brott till 59 brott under 2010 jämfört med året innan har visat relativt stora svängningar under 00-talet. *Taxirånen* ökade med 9 anmälda brott till 77 anmälda brott under 2010.

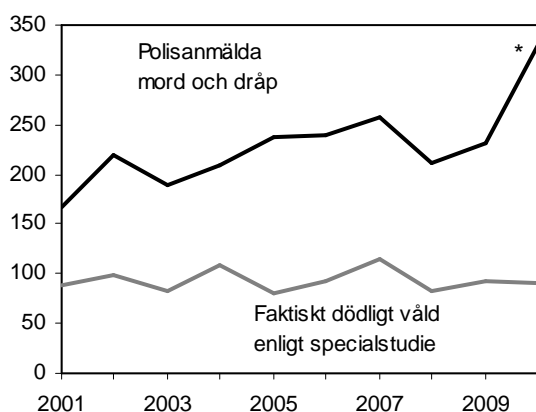
Figur 10. Antal anmälda butiksrån och bankrån, åren 2001–2010.

Dödligt våld

Det är väl känt att antalet anmälda brott som avser fullbordade mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång, ger en överskattad bild av det faktiska antalet fall av dödligt våld årligen. Statistiken visar samtliga anmälda händelser med dödlig utgång som det finns anledning att utreda för att bedöma om ett mord eller dråp kan ha begåtts.

Många av dessa brott kommer efter utredningen att visa sig vara till exempel självmord, olycka eller naturlig död. Det förekommer även att flera polisanmälningar upprättas för ett och samma fall av misstänkt dödligt våld, vilket innebär att statistiken kan innehålla dubletter. I anmälningssstatistiken ingår även dödligt våld som begås utomlands, men som anmäls och registreras i Sverige.

År 2010 inrapporterades 337 brott som avsåg fullbordade mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång, vilket är en ökning med 105 brott jämfört med föregående år. Den kraftiga ökningen kan i huvudsak förklaras av en enskild anmälan med ett stort antal mord där det i efterhand har klarlagts att gärningarna inte var mord eller annat dödligt våld. Studier av anmälda mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång har visat att det konstaterade antalet fall av dödligt våld i Sverige sedan 1990 legat på en relativt konstant nivå runt 100 fall per år. Brå genomför sedan år 2002 en specialstudie över dödligt våld där varje enskild anmälan går igenom för att kunna presentera så korrekt antal av fall av dödligt våld som möjligt.

Figur 11. Antal anmälda mord, dråp och misshandel med dödlig utgång, åren 2001–2010. * En enskild anmälan som avsåg ett stort antal brott ger upphov till en kraftig ökning av dödligt våld under 2010 (79 brott). Det har dock klarlagts i efterhand att gärningarna inte utgjorde dödligt våld.

Studien för 2010 visar att 91 av totalt 337 anmälda brott kunde konstateras vara dödligt våld i Sverige (se tabell 2). Av dem hade 89 brott registrerats som mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång och 2 brott som vållande till annans död.

För 27 anmälda brott var det vid tiden för studien oklart om det rörde sig om brott eller inte. Av dem hade 13 begåtts utomlands men anmäls i Sverige. För 219 av de brott som anmäls som mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång visade studien att de inte utgjorde dödligt våld. Av dessa brott var 37 försök, förberedelse eller stämpling till dödligt våld, 10 var dubbelregistreringar och i resterande 172 fall visade brottsutredningarna att det inte hade förekommit någon brottslig gärning. Anmälan kunde avse en person som avlidit genom till exempel förgiftning, självmord, olycka eller naturlig död.

Dödligt våld som anmälts i Sverige	År									
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	
Konstaterade fall av dödligt våld begångna i Sverige*	99	83	109	81	93	114	82	93	91	
Oklart om brott föreligger	29	15	12	46	27	20	15	15	27	
Anmälda brott som begåtts utomlands	24	6	5	38	24	12	7	7	13	
Brott ej styrkt	5	9	7	8	3	8	7	3	8	
Förundersökning pågår vid tidpunkten för studien**	-	-	-	-	-	-	1	5	6	
Dödligt våld föreligger inte	109	105	99	117	123	130	118	124	219	
Försök, förberedelse eller stämpling till mord	20	26	30	30	29	27	33	37	37	
Dubblettanmälan	28	13	15	19	15	9	11	7	10	
Övrigt eller okänd orsak, dock ej brott	61	66	54	68	79	94	74	80	172	
Anmälda brott***	237	203	220	244	243	264	215	232	337	

*Inklusive barndråp och brott som har anmälts som vållande till annans död, men som visat sig vara dödligt våld.

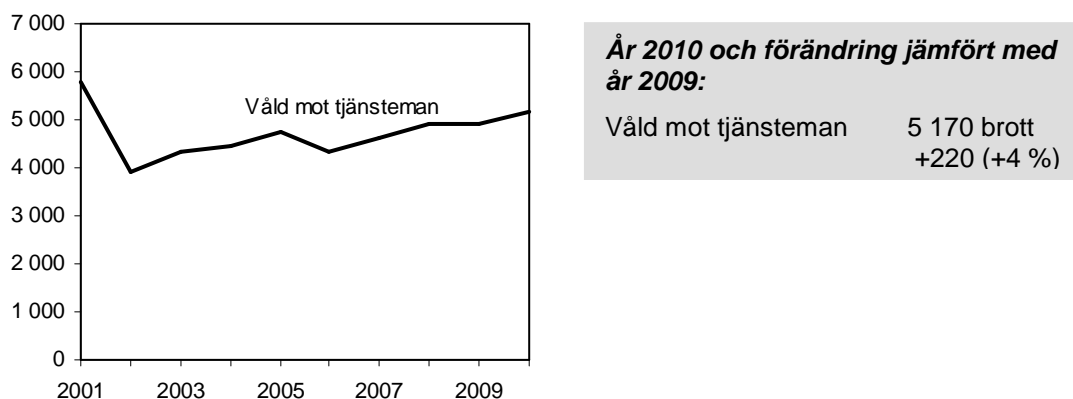
**Uppgifterna kommer att uppdateras när förundersökning är klar.

***Anmälda som fullbordade mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång, barndråp samt brott som anmälts som vållande till annans död, men som visat sig vara dödligt våld. Uppgifter som avser tidigare år (från och med år 2002) uppdateras kontinuerligt, det vill säga när nya fakta om brotten kommer fram. Det exakta antalet anmälda brott kan vara något annorlunda än det som redovisas i de officiella tabellerna. Detta beror på att ytterligare information om anmälningarna inkommit efter det att tabellerna skapades.

Tabell 2. Anmält och konstaterat dödligt våld, åren 2002–2010.

Våld mot tjänsteman

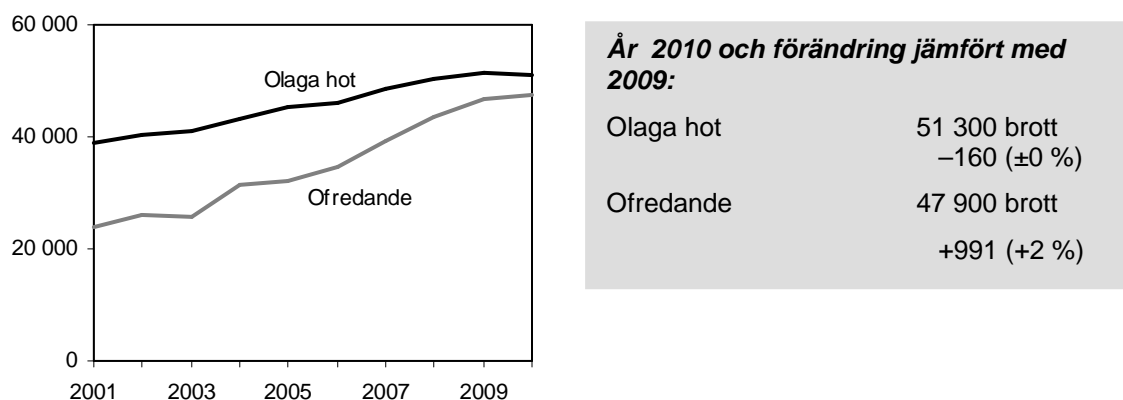
År 2010 anmäldes cirka 5 170 våldsbrott mot tjänsteman (polis, ordningsvakt m.fl.). Det är en ökning med 4 procent jämfört med föregående år. Ökningen är en fortsättning på den svagt uppåtgående trend som pågått under den senaste tioårsperioden. Den höga nivån anmälningar 2001 förklaras av oroligheter i samband med demonstrationerna vid EU-toppmötet i Göteborg.

Figur 12. Antal anmälda våldsbrott mot tjänsteman, åren 2001–2010.

Olaga hot och ofredande

Under 2010 anmäldes cirka 51 300 olaga hot vilket är en oförändrad nivå jämfört med 2009. Antalet anmälda ofredanden ökade med 2 procent till ungefär 47 900 anmälda brott.

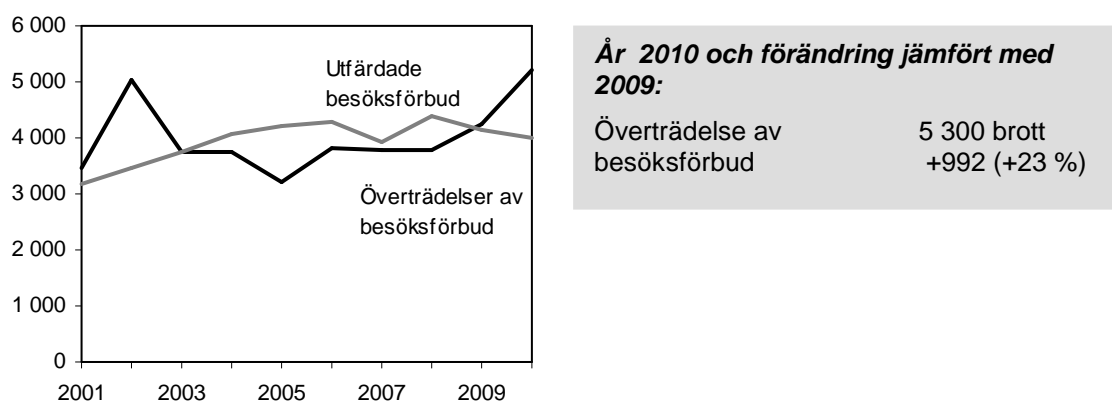

Figur 13. Antal anmälda olaga hot och ofredanden, åren 2001–2010.

För både olaga hot och ofredande har anmälningarna ökat kontinuerligt under de senaste tio åren. När det gäller olaga hot och ofredande mot personer under 18 år kan det noteras att anmälningarna i likhet med misshandel mot ungdomar (7–14 år) minskar tydligt under sommarmånaderna. Det tyder på att en del av hot- och ofredandebrotten sannolikt sker under skoltid eller på annat sätt kan sättas i samband med skolgången. Utifrån resultaten i NTU finns det skäl att tro att mörkertalet för dessa brott är stort. En femtedel av de hot som de svarande varit utsatta för uppges ha polisanmälts under åren 2005–2009. Detta gör att det är svårt att bedöma utvecklingen av dessa brott. Det är också svårt att veta om den högre mängden anmälningar för brott mot ungdomar under skolmånaderna beror på fler antal brott eller att fler av brotten anmäls.

Överträdelse av besöksförbud

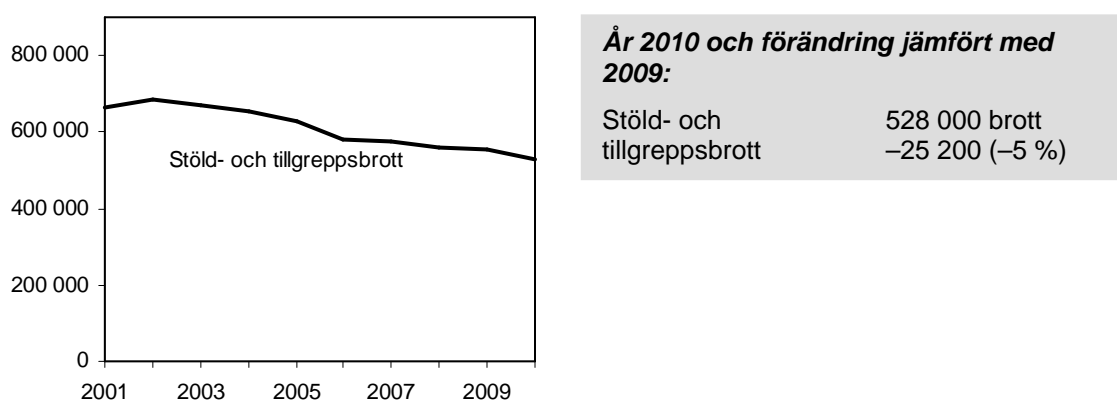
År 2010 anmäldes 5 300 överträdelser av besöksförbud vilket är en ökning med 23 procent sedan föregående år. Enligt uppgifter från Åklagarmyndigheten utfärdades cirka 4 000 besöksförbud under året vilket är något färre än föregående år. Vid denna typ av brott är det vanligt att en enskild gärningsperson begår ett upprepat antal överträdelser och således ger upphov till ett stort antal brott i anmälan. Antalet överträdelser som anmäls är också ett resultat av hur aktivt polisen arbetar med personer som skyddas av besöksförbud.

Figur 14. Antal anmälda överträdelser av besöksförbud och antal utfärdade besöksförbud åren 2001–2010.

Utvecklingen av anmälda stöld- och tillgreppsbrott

De anmälda stöld- och tillgreppsbrotten (8 kap. brottsbalken) minskade med 5 procent under 2010 jämfört med 2009. Totalt anmäldes 528 000 stöld- och tillgreppsbrott. De största minskningarna återfinns bland bilbrott (stöld ur och från motordrivet fordon och biltillgrepp), cykelstöld, inbrott i villa, butiksstölder/snatterier, stölder utan inbrott i skolor, kyrkor och andra lokaler för kultur samt arbetsplatser som kontorslokaler, lager, verkstäder och övriga lokaler. Anmälningar av inbrott i källare och vind samt inbrott i lägenhet ökade. De anmälda stöldbrotten har minskat under den senaste tioårsperioden och ligger nu på en nivå som är cirka 21 procent lägre än 2001.

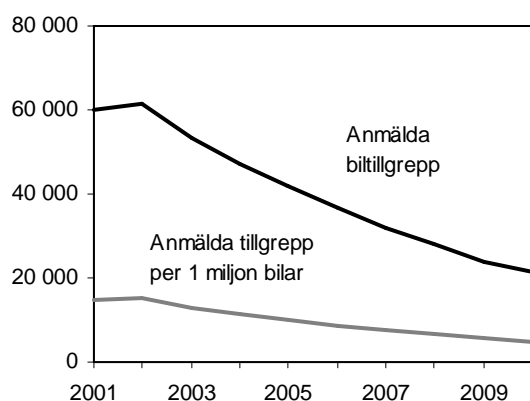
Figur 15. Antal anmälda stöld- och tillgreppsbrott, åren 2001–2010.

Denna generella utveckling gällande de anmälda stöld- och tillgreppsbrotten bekräftas i stort av resultaten från nationella trygghetsundersökningen. Där redovisas en sjunkande andel hushåll som har varit utsatta för bilstöld samt stöld ur och från fordon åren 2006 och 2009. Antalet cykelstölder samt bostadsinbrott ligger dock kvar på samma nivå under hela perioden. Det är viktigt att ta i beaktande att anmälningsbenägenheten är olika hög för de olika stöld- och tillgreppsbrotten. De svarande i senaste nationella trygghetsundersökningen uppgav att de polisanmälde drygt en tredjedel av cykelstölderna, ungefär nio av tio bostadsinbrott, två tredjedelar av stölderna ur och från fordon samt nästan alla bilstölder.

Bilbrott

År 2010 minskade de anmälda bilbrotten (biltillgrepp och stöld ur och från motorfordon) med 7 210 brott 2010 jämfört med 2009 (-7 %). Totalt anmäldes 21 300 biltillgrepp och 68 800 stölder ur och från motordrivet fordon under 2010. Sedan 2001 har antalet biltillgrepp minskat med 64 procent, medan antalet stölder ur och från motorfordon har minskat med 54 procent. Frågan om det minskande antalet biltillgrepp har granskats närmare i samband med Brå:s rapport *Brottsutvecklingen i Sverige fram till år 2007*. Den huvudsakliga anledningen som angavs där är de förbättrade stöldskydden i bilarna som tillkommit till följd av ny lagstiftning år 1998.⁴ I takt med att bilparken har bytts ut har antalet bilar med den högre standarden för stöldskydd ökat, och biltillgreppen har minskat parallellt.

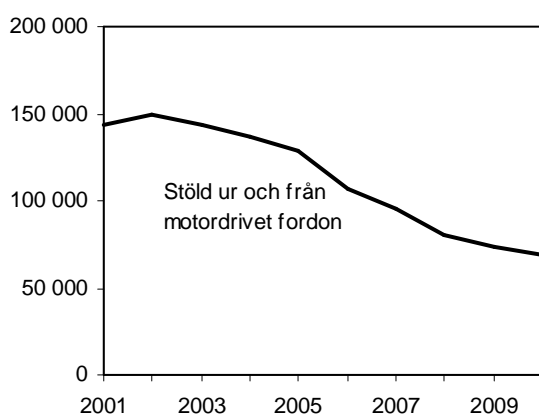
⁴ Se Brå:s rapport 2008:23 *Brottsutvecklingen i Sverige fram till år 2007*, s 191- 207.

År 2010 och förändring jämfört med 2009:

Biltillgrepp	21 300 brott -2 420 (-10 %)

Figur 16. Antal anmälda biltillgrepp och antal anmälda biltillgrepp per 1 miljon bilar i trafik åren 2001–2010 (källa: SIKÄ för åren 2001–2009 Trafikanalys för år 2010).

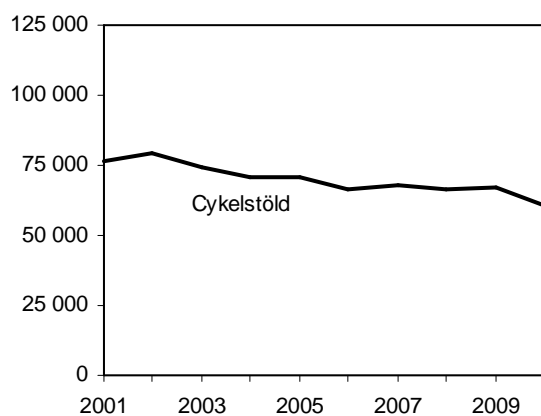
År 2010 och förändring jämfört med 2009:

Stöld ur och från motordrivet fordon	68 800 brott -4 790 (-7 %)

Figur 17. Antal anmälda stölder ur och från motordrivet fordon, åren 2001–2010.

Cykelstöld

År 2010 anmäldes cirka 60 500 cykelstölder, vilket är en minskning med 9 procent jämfört med föregående år. Under de senaste tio åren har de anmälda cykelstölderna minskat med 21 procent.

År 2010 och förändring jämfört med 2009:

Cykelstölder	60 500 brott -6 300 (-9 %)

Figur 18. Antal anmälda cykelstölder, åren 2001–2010.

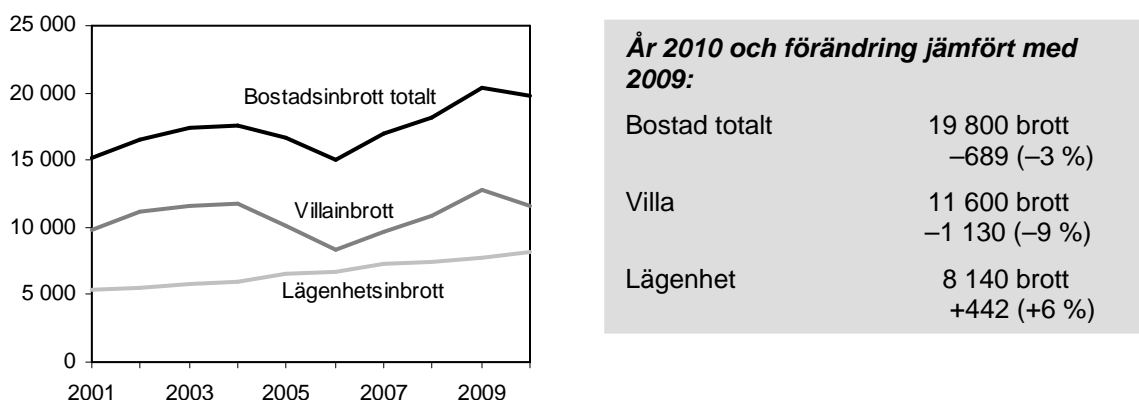
Bostadsinbrott och andra inbrottsstöder

De anmälda inbrottsstölderna har totalt sett haft en nedåtgående trend alltsedan början av 1990-talet. År 2010 anmäldes cirka 92 500 inbrottsstöder, vilket är en minskning med 3 procent jämfört med år 2009. Inbrottsstöder i butik, varuhus och dylikt minskade med 20 procent, och inbrott i villa och radhus och dylikt minskade med 9 procent. Även inbrott i hotell, kaféer och samlingslokaler med mera samt kontor och andra arbetsplatser minskade under året.

Ett undantag från den minskande trenden är de anmälda lägenhetsinbrotten, som ökade med 6 procent under 2010 till cirka 8 140 lägenhetsinbrott. Även anmälda inbrott i källare och vind ökade under året till cirka 14 700 anmälda brott eller en ökning med 20 procent.

Under de senaste tio åren har det totala antalet anmälda bostadsinbrott fluktuerat kring en uppåtgående trend. Medan lägenhetsinbrotten i princip har ökat kontinuerligt under den senaste tioårsperioden (+ 53 %) har utvecklingen för villainbrotten karaktäriserats av kraftiga svängningar upp och ned. Efter den senaste nedgången ligger nivån anmälda villainbrott 18 procent högre än för tio år sedan.

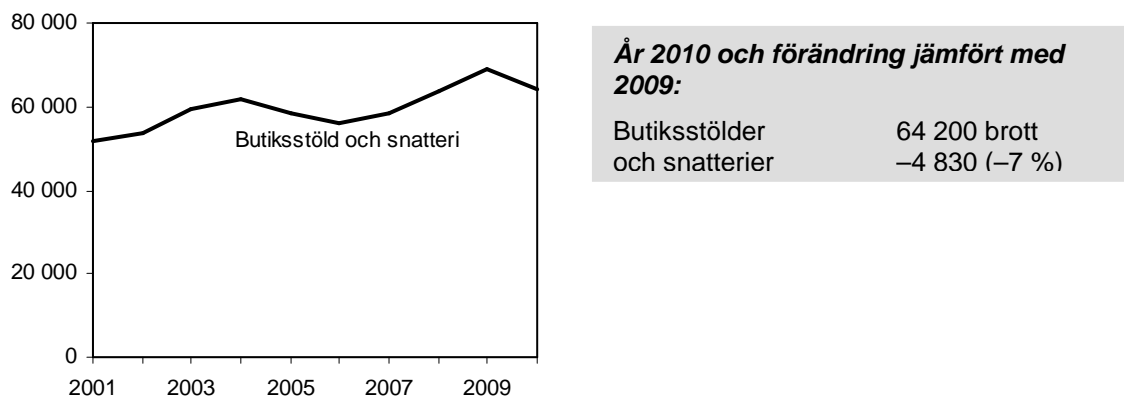
Jämfört med andra brottstyper har bostadsinbrotten av bland annat försäkringsmässiga skäl en liten dold brottslighet eftersom de flesta brotten anmäls.

Figur 19. Antal anmälda bostadsinbrott, åren 2001–2010.

Butiksstöld, snatteri och fickstöld

Under 2010 anmäldes cirka 64 200 butiksstöder och snatterier, vilket är en minskning med 7 procent jämfört med 2009. Antalet anmälda butiksstöder har varierat under den senaste tioårsperioden, men trenden har varit uppåtgående, och antalet ligger nu 24 procent högre än för tio år sedan. Antalet anmälda butiksstöder påverkas av butikers kontroller och policy för att anmäla brott.

Figur 20. Antal anmälda butiksstölder och snatterier, åren 2001–2010.

Cirka 40 200 fickstölder anmäldes under 2010. Det är en näst intill oförändrad nivå jämfört med föregående år (-59 brott).

Utvecklingen av övriga anmälda brott

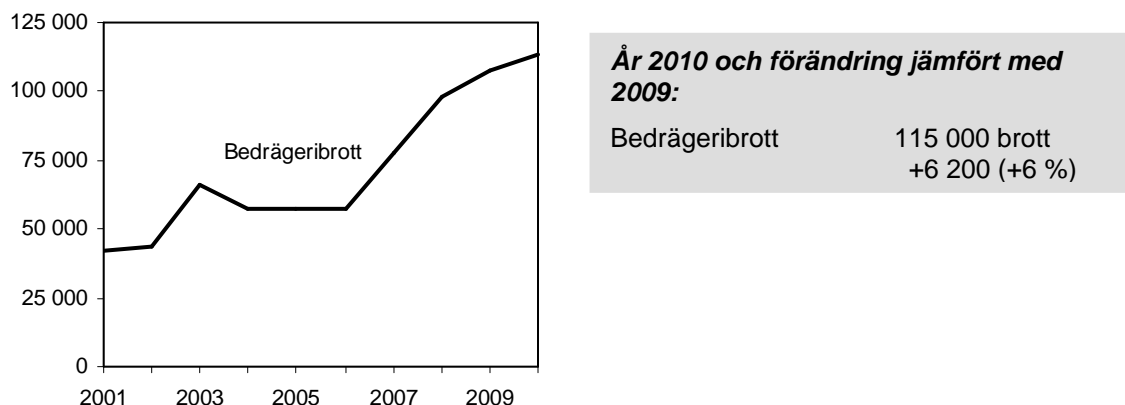
Bedrägeribrott

Under 2010 anmäldes cirka 115 000 bedrägeribrott⁵ (9 kap. brottsbalken). Det är en ökning med cirka 6 230 brott (+6 %) jämfört med 2009. Det är främst datorbedrägerier som har ökat.

Under den senaste tioårsperioden har de anmälda bedrägeribrotten ökat med 172 procent. Den största delen av ökningen har skett under de senaste fyra åren. Ökningen kan till viss del förklaras av att en del av landets polismyndigheter har gjort satsningar på framför allt internet- och kontokortsrelaterade bedrägerier. Sett i ett längre perspektiv har nivån för bedrägerier tidvis varit lika hög eller högre. Det hänger bland annat samman med att bedrägeri är ett typiskt seriebrott där en enda bedragare kan ge upphov till tusentals anmälda brott under en kort period. Bedrägerierna kan därför uppvisa stora skillnader i statistiken från år till år.

Även de svarande i NTU har upplevt en ökning av antalet bedrägerier sedan år 2007. Variationerna är dock relativt stora från år till år för det skattade antalet brott i befolkningen och andelen brott som de svarande i NTU uppger att de anmält fluktuerar mellan 35-41 procent. En del av förklaringen till det höga antalet anmälda bedrägeribrott de senaste två åren kan därmed vara att anmälningsbenägenheten ökat.

⁵ Exklusive bidragsbrott.

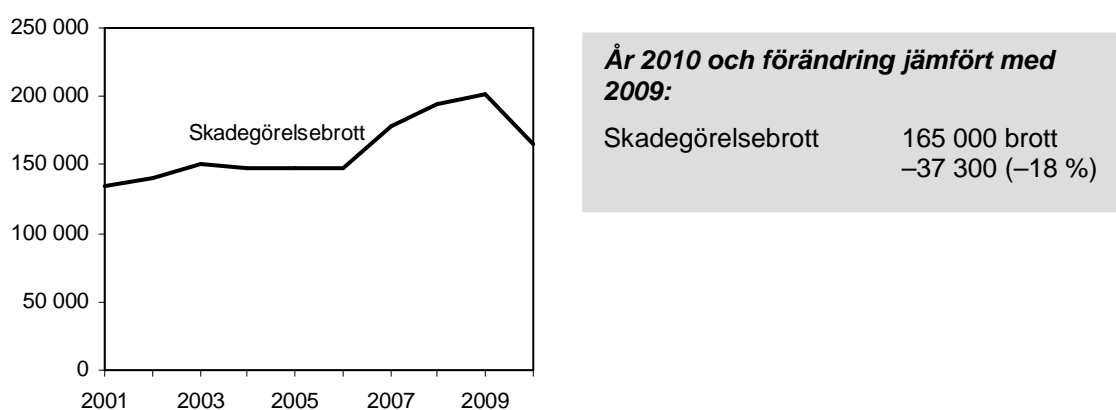

Figur 21. Antal anmälda bedrägeribrott, åren 2001–2010.

I redovisningen till och med 2007 ingick bidragsbrott i statistiken över anmälda bedrägeribrott. Den 1 augusti 2007 trädde bidragsbrottslagen i kraft och började tillämpas för bedrägerier som begås mot vissa statliga och kommunala myndigheter. Dessa brott redovisas numera som brott mot bidragsbrottslagen. År 2010 anmäldes 8 720 bidragsbrott, vilket motsvarar en minskning med 7 procent jämfört med 2009. Ungefär hälften av bidragsbrotten avser brott mot Försäkringskassan som minskade med 35 procent till cirka 4 010 anmälda brott. Minskningen i år och förra året bör ses mot bakgrund av speciella insatser som gjordes 2007 för att upptäcka bidragsbrotten.

Skadegörelsebrott

År 2010 anmäldes cirka 165 000 *skadegörelsebrott* vilket är en minskning med 18 procent jämfört med föregående år. Minskningen var generell för alla kategorier av skadegörelse och koncentrerad till framför allt Stockholms län. De anmälda skadegörelsebrotten har totalt sett ökat med 22 procent sedan 2001.

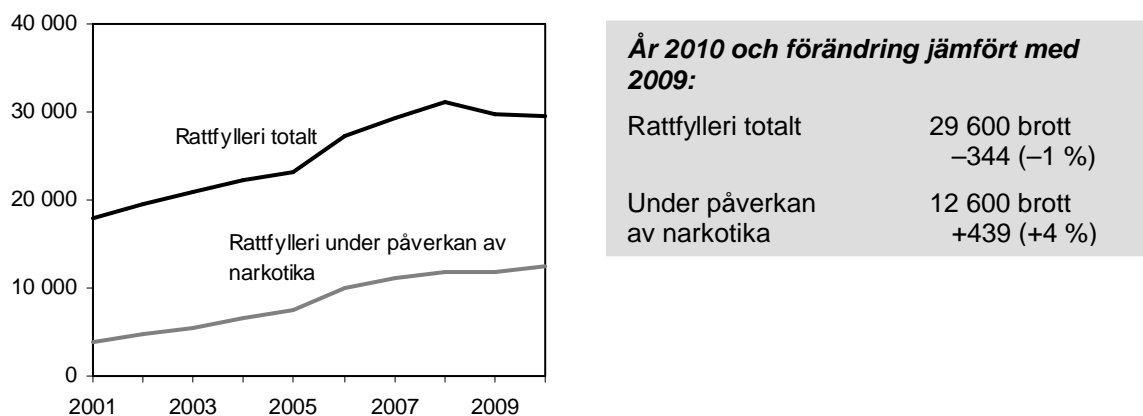
Figur 22. Antal anmälda skadegörelsebrott, åren 2001–2010.

Rattfylleribrott

År 2010 anmäldes cirka 29 600 rattfylleribrott, varav cirka 12 600 avsåg rattfylleri under påverkan av narkotika. Rattfylleri minskade med 4 procent, medan rattfylleri under påverkan av narkotika ökade med 4 procent jämfört med föregående år.

Anmälningarna om rattfylleribrott har ökat kontinuerligt under de senaste tio åren och är nu 64 procent fler än under 2001. En trolig anledning till att de anmälda

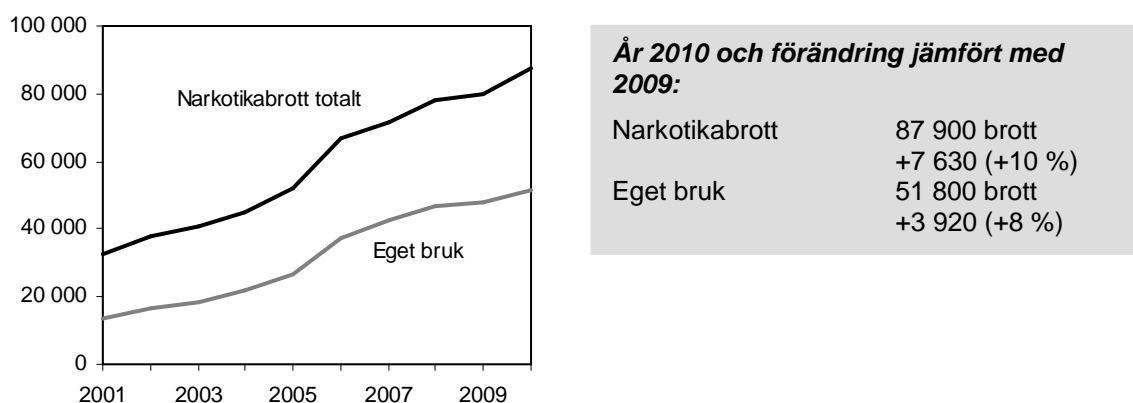
rattfylleribrotten ökat under det senaste årtiondet är att polisen i det närmaste har fördubblat antalet slumpvisa alkohol- och drogtestar under den perioden. En lagändring, som infördes 1999, har sannolikt också påverkat ökningen av anmälda rattfylleribrott under påverkan av narkotika.

Figur 23. Antal anmälda rattfylleribrott, åren 2001–2010.

Narkotikabrott

År 2010 fortsatte antalet anmälda brott mot *narkotikastrafflagen* att öka. Totalt anmäldes cirka 87 900 brott, en ökning med 10 procent jämfört med 2009. Under 90-talet och fram till 2001 pendlade antalet anmälda narkotikabrott kring en relativt konstant nivå. Därefter har anmälningarna ökat kraftigt. Narkotikabrotten tillhör de brottskategorier där antalet anmälda brott i hög grad påverkas av polisens spanings- och ingripande verksamhet. Under 00-talet har polisens insatser på området intensifierats, vilket har gett utslag i statistiken.

Figur 24. Antal anmälda narkotikabrott, åren 2001–2010.

Några nya redovisningar 2010

Från och med 2010 särredovisas bland annat *stöld av båtmotor* och *kontakt med barn i sexuellt syfte*. Under 2010 anmäldes 2 200 brott gällande stöld av båtmotor.

Båtmotorstöldrarna ingick tidigare i kategorin *stöld från båt* och där har det skett en i stort sett motsvarande minskning (-2 180). Gällande *kontakt med barn i sexuellt syfte* har 187 anmälda brott registrerats.

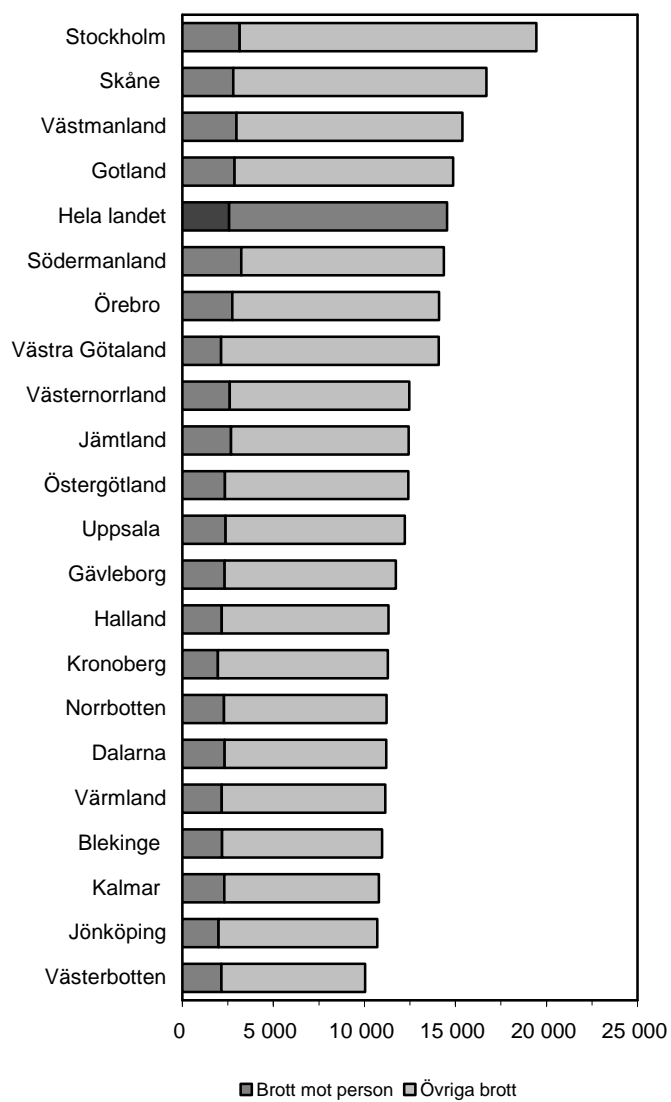
Regionala variationer

I relation till folkmängden anmäls flest brott i storstadsregionerna. I Stockholms län anmäldes under 2010 drygt 19 400 brott per 100 000 invånare. Motsvarande siffra för Västerbottens län är 10 000 brott, eller cirka hälften så många som i Stockholms län. Under de senaste fem åren har Stockholms, Skåne och Västmanlands län legat högt i brottsstatistiken, medan Västerbottens län har legat lågt sett till övriga län.

Under 2010 låg anmälda brott per 100 000 invånare på ungefär samma nivå som tidigare för de flesta län. Ett par län uppvisade dock relativt stora förändringar. I Gotlands och Jämtlands län ökade antalet anmälda brott med 18 respektive 10 procent. I Blekinge län minskade antalet anmälda brott med 11 procent.

Under 2010 hade Södermanland, Stockholms och Västmanlands län ett förhållandevis högt antal anmälda brott per 100 000 invånare då det gäller brott mot person. Stockholms, Skåne och Västmanlands län hade flest stöld- och tillgreppsbrott per 100 000 invånare. Fördelningen var densamma som föregående år.

Vid kommunvisa jämförelser finns storstäderna Stockholm, Malmö och Göteborg bland de kommuner som redovisar högst antal anmälda brott per 100 000 invånare. Men även kommuner med hög genomströmning av människor som inte är bofasta i kommunen, till exempel Sigtuna (internationell flygplats) och Helsingborg (färjetrafik), uppvisar ett stort antal brott per 100 000 invånare i befolkningen. I storstäderna redovisas av samma skäl det högsta antalet anmälda brott i stadskärnorna, som Norrmalms stadsdel i Stockholm och Centrum i Göteborg och Malmö.

Figur 25. Antal anmälda brott per 100 000 invånare, länsvis, år 2010.

Statistikens innehåll

Anmälda brott

I den officiella statistiken över anmälda brott redovisas brott som anmälts till och registrerats av polis, tull, åklagare eller Ekobrottsmyndigheten i Sverige under redovisningsperioden. Brotten kan alltså ha ägt rum före registreringsstillfället och behöver inte ha upptäckts det år eller den månad som redovisningen avser. De flesta av de anmälda brotten har skett i Sverige, men för 1–2 procent ligger brottsplatsen utomlands.

Det totala antalet anmälda brott redovisas, det vill säga även händelser som efter utredning visar sig inte vara brott, eller där brott inte kan styrkas. Det är särskilt viktigt att komma ihåg vid jämförelser med annan kriminalstatistik och vid internationella jämförelser, där man ofta har en snävare definition av begreppet brott. Då det gäller till exempel mord, dråp och misshandel med dödlig utgång har det vid jämförelser med dödsorsaksstatistiken och annan forskning visat sig att det konstaterade antalet personer som avlidit som en följd av dödligt våld under de senaste åren varit mellan 34 och 50 procent av det antal anmälda brott som redovisas i kriminalstatistiken.

För brott som anmälts till och registreras av Tullverket (huvudsakligen smugglingsbrott) redovisas endast uppgifter om brott där det finns en skäligen misstänkt person. Statistiken över anmälda brott innehåller enbart de tullärenden som överlämnas till åklagaren. Många av de ärenden som tullen lägger ned kommer således inte med i statistiken.

Statistiken över antalet anmälda brott ger en allmän beskrivning av den anmälda brottslighetens nivå, utveckling, struktur och regionala fördelning i Sverige per år och månad. Den används främst för att följa upp, bedöma, planera och utveckla rättsväsendets verksamheter samt för att belysa brottsligheten i olika avseenden, såväl i ett nationellt perspektiv som på regional och lokal nivå. Oftast är det utvecklingen av den faktiska brottsligheten som är intressant. Statistiken visar dock endast en del av denna verklighet, nämligen den del som kommer till polisens och andra registrerande myndigheters kännedom. En utförligare beskrivning av hur statistiken ska tolkas ges i rapporten *Konsten att läsa statistik om brottslighet* (rapport 2006:1) som finns på Brå:s webbplats, <www.bra.se>.

Kategorisering av brott

Brottsredovisningen omfattar brott mot brottsbalken (BrB)⁶, brott mot trafikbrottslagen (TBL), brott mot narkotikastrafflagen (NSL) och brott mot övriga specialstraffrättsliga författningar för vilka fängelse ingår i straffskalan. Försök, förberedelse och stämpling⁷ till brott redovisas i allmänhet som fullbordade brott. Försöksbrotten redovisas separat enbart för mord och dråp, våldtäkter, biltillgrepp och bostadsinbrott. I samband med att ett brott registreras hos polisen kategoriseras brotten i enlighet med regler som utfärdas

⁶ Följande brott ingår dock inte: vållande till kroppsskada eller sjukdom i samband med trafikolycka (3 kap. 8 §), egenmäktigt förfarande genom olovligt utnyttjande av annans parkeringsplats (8 kap. 8 §) och förgelseväckande beteende (16 kap. 16 §).

⁷ Med stämpling (enligt 23 kap. 2 § 2 st. BrB) menas antingen att en person i samråd med någon annan planerar att utföra brottet, eller att en person själv erbjuder sig eller övertalar någon annan att utföra brottet.

av Brå i samråd med Rikspolisstyrelsen (RPS) och Åklagarmyndigheten (ÅM). Kategoriseringen, som bygger på brottskoder, utgår från gällande lagstiftning och görs utifrån den information som finns om brottet vid anmälningstillfället. Kategoriseringen kan även grunda sig på uppgifter om till exempel offer, brottsplats och gärningspersonens tillvägagångssätt.

Hur antalet brott beräknas för de enskilda brottstyperna framgår av publikationen *Kodning av brott* som finns på Brå:s webbplats, www.bra.se. Huvudprincipen är att varje gång ett visst lagrum överträtts ska det räknas som ett brott.

Regional fördelning

Statistiken över anmälda brott redovisas för hela landet och per län, vanligtvis där brotten anmäls, samt per kommun där brottet är begånget. Vissa brott kan sakna uppgift om kommun och då redovisas brotten bara på län. Från och med 1998 sammanfaller den geografiska länsindelningen med polismyndigheternas verksamhetsområden.

Insamling och bearbetning

Statistiken över anmälda brott grundar sig på de uppgifter som polis och åklagare registrerar i sina ärenderegistreringssystem.

När ett brott kommer till polisens kännedom upprättas en brottsanmälan som läggs in i det lokala ärendehanteringssystemet (RAR). Den lokala polismyndigheten skickar sedan uppgifterna till Rikspolisstyrelsen (RPS), som levererar uppgifterna veckovis till Brå. Dessutom levereras vissa uppgifter från åklagarnas och tullens ärendesystem till Brå. Hos Brå granskas och bearbetas uppgifterna innan de sammanställs till statistik.

Brå publicerar statistik över anmälda brott månadsvis, kvartalsvis och årsvis.

Jämförelser över tid

Statistik över anmälda brott har förts från år 1950. Statistikrutinerna för anmälda brott har ändrats vid flera tillfällen, till exempel genom ny insamlingsteknik eller nya redovisningssätt. Detta är viktigt att känna till vid jämförelser över tid. Nedan följer en sammanställning av några tekniska och juridiska förändringar sedan 1965 som i större eller mindre grad har påverkat statistiken över anmälda brott. De är redovisade i fallande ordning, med de senaste förändringarna först. Styckena är skrivna så att de kan läsas separat. Den som är intresserad av ett specifikt år kan gå direkt till relevanta stycken.

- År 2010 gjordes anpassningar i Brå:s statistikdatabas som följd av Åklagarmyndighetens införande av ett nytt ärendehanteringssystem (Cåbra), se nedanstående punkter. Syftet med anpassningarna var att förbättra tillförlitligheten i antalsräkningen av anmälda brott som registrerats hos Åklagarmyndigheten eller Ekobrottsmyndigheten. I Cåbra har en unik brottidentitet (BID) införts som ger bättre möjligheter att identifiera och följa upp enskilda brott. Det gäller till exempel brott som av administrativa skäl flyttas mellan olika ärenden eller åklagarkammare. Analyser efter anpassningen till den unika brottsidentiteten visar att antalet anmälda brott har varit underskattade sedan systemskiftet hos Åklagarmyndigheten. Vid tester har det visat sig att det i statistiken över samtliga anmälda brott år 2007 har tillkommit cirka 0,8 procent fler brott efter anpassningen. Motsvarande för åren 2008-

2009 är cirka 0,2 procent fler brott. Underskattningen av antalet anmälda brott kan framförallt härröras till anmälda skattebrott samt även till viss del till borgenärsbrott. Detta beror på att dessa brottstyper oftast registreras i Åklagarmyndighetens ärendehanteringssystem. Enligt de gjorda testerna har cirka dubbelt så många skattebrott tillkommit efter anpassningen för år 2007 och drygt 60 procent fler borgenärsbrott. För år 2008-2009 har 10 respektive 1 procent fler skattebrott tillkommit och 8 samt 1 procent borgenärsbrott. Därmed är inte jämförelser av anmälda borgenärs- och skattebrott åren 2007-2009 med 2010 relevanta. När det gäller statistik över den ekonomiska brottsligheten är jämförbarheten och tolkningen även för tidigare år problematisk, se nedanstående punkter. För mer information om påverkan av ovan beskrivna anpassningar till CÅBRA kontakta Brå, Enheten för Rättsstatistik.

- I och med införandet av Åklagarmyndighetens nya ärendehanteringssystem (CÅBRA) under andra halvåret 2007, kunde Ekobrottsmyndigheten förbättra antalsräkning och registrering av de anmälda brotten. I enlighet med anvisningarna i *Kodning av brott* som finns publicerade på www.bra.se övergick Ekobrottsmyndigheten till en mer extensiv antalsräkning som innebär att användare nu registrerar ett brott för varje deklaration eller räkenskapsår. I tidigare praxis registrerades endast ett brott oavsett antal deklarationer och utan hänsyn till hur många räkenskapsår som omfattades. Förändringen genomfördes under 2008. För utförligare information se kapitlet *Statistikens innehåll, Kriminalstatistik 2009* (Rapport 2010:15).
- Under 2007 införde Åklagarmyndigheten successivt ett nytt ärendehanteringssystem (Cåbra) som ersatte tidigare system (Brådis och Envis). Systemomläggningen påbörjades i februari 2007 och skedde successivt i olika åklagarkammare fram till juni 2007. Förbättringen i statistiken över anmälda brott till följd av systemomläggningen berör brott som vanligtvis anmäls direkt till åklagaren, såsom skattebrott, miljöbrott och borgenärsbrott (11 kap. BrB). Ändringen innebär att även information om brott som saknar en misstänkt person levereras till Brå. Samtliga anmälda brott i dessa kategorier ingår därmed i statistiken från och med 2007. Tidigare år redovisades endast anmälda brott där det fanns en skäligen misstänkt person. Detta har medfört att det från och med 2007 redovisas betydligt fler anmälda skattebrott, miljöbrott och borgenärsbrott jämfört med föregående år. För utförligare information se kapitlet *Statistikens innehåll, Kriminalstatistik 2009* (Rapport 2010:15).
- I statistiken över anmälda brott har ett mindre fel upptäckts som berör vissa typer av skattebrott åren 2005–2006 och brott avseende föroreningar från fartyg för åren 2002–2006. Det innebär att antalet för dessa brott underskattades något under de åren.
- Under 2007 införde polisen möjligheten att anmäla vissa brott via Internet. Det har medfört att många brott, speciellt cykelstölder i Stockholms, Södermanlands och Gotlands län, inte har kunnat knytas till en viss kommun utan har rapporterats under okänd kommun i respektive län.
- Vid slutet av 1999 påbörjades en större omläggning hos Rikspolisstyrelsen av de system som levererar uppgifter till statistiken. Med anledning av detta har Brå

gjort stora omläggningar av sitt statistiksystem och hämtar numera in uppgifter om anmälda brott direkt från Polisens ärendesystem (RAR). Dessa omläggningar kan ha påverkat statistiken under åren 1999 och 2000. Bland annat kan antalet trafikbrott ha påverkats av omläggningen. För mer information, se publikationerna Kriminalstatistik 1999 och Kriminalstatistik 2000.

- Den brottskod som infördes 1997 i Polisens ärendesystem för de fall där brottstyp inte kan anges direkt vid anmälningstillfället, redovisades i statistiken till och med år 2002, men togs sedan bort. För mer information, se publikationerna Kriminalstatistik 2003, Kriminalstatistik 2004 och Kriminalstatistik 2005.
- Mellan åren 1994 och 1998 genomgick polismyndigheterna en omorganisation. De tidigare 118 myndigheterna slogs samman till 21 myndigheter som vardera omfattar ett län. Omorganisationen har medfört vissa problem med indataleveranserna. Detta har i viss mån påverkat statistiken, särskilt när det gäller regionala uppgifter.
- År 1994 övertog Brå ansvaret för den officiella kriminalstatistiken. Ansvaret för att även producera kriminalstatistiken övertogs av Brå i samband med bearbetningen av 1995 års statistik. Detta ansvar låg tidigare hos Statistiska centralbyrån (SCB). Ett nytt produktionssystem med en relationsdatabas har byggts upp. Omläggningen har i praktiken gett små effekter på jämförbarheten över tid. En kontroll av antalet anmälda brott mellan de två produktionssystemen ger en skillnad på 0,15 procent. Statistiken över antalet uppkädda brott kan dock ha påverkats något mer. Någon motsvarande kontroll av storleksordningen har inte kunnat genomföras.
- Under åren 1991–1995 infördes successivt en datoriserad anmälningsrutin vid polismyndigheterna – Rationell anmälningsrutin (RAR). En effekt är att det i kategorin fullbordade mord, dråp samt misshandel med dödlig utgång nu registreras fler fall som egentligen inte är brott utan till exempel kan vara naturlig död, olyckshändelse eller överdos av narkotika, vilket leder till ett ökat antal registreringar. Jämförelser över tid för denna kategori är därför mycket osäkra.
- En omläggning av datasystemet genomfördes 1987.
- År 1975 infördes nya regler för kodning och antalsräkning av brott samtidigt som ADB-systemet för statistiken förändrades i grunden. Det är inte klarlagt i vad mån dessa omläggningar påverkat jämförbarheten eller tillförlitligheten.
- Från och med 1965 ersätter brottsbalken den tidigare gällande strafflagen. De brott som anmäls under åren 1950–1964 har, i förekommande fall och så långt det varit möjligt, omrubricerats enligt den nya brottsbalkens terminologi.
- När polisväsendet förstatligades år 1965 gjordes en genomgripande förändring av kriminalstatistiken. Diarieföringen gjordes enhetlig i polisdistrikten och ett nytt datoriserat system för statistikframställning infördes. Detta innebar bland annat att brottsredovisningen blev mer detaljerad, framför allt för förmögenhetsbrotten.

Kvalitetsstudier

Specialstudier om dödligt våld

För att kunna redovisa det faktiska antalet begångna brott avseende dödligt våld, gör Brå varje år en specialstudie av underlaget till statistiken sedan år 2002. Samtliga anmälda fall av fullbordade mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång samt vållande till annans död (exklusive de som inträffar i trafiken eller på arbetsplatser) har studerats. Avsikten med studierna är bland annat att fastställa om misstanken om brott kvarstår efter polisens utredning (slutredovisad förundersökning). De anmälda fallen av vållande till annans död kontrolleras för att ta reda på om det bland dessa gärningar finns brott som är av den karaktären att de borde ha rubricerats som misshandel med dödlig utgång. Med dödligt våld avses fullbordade mord, dråp och misshandel med dödligt våld som korrekt registrerats som sådana eller som felaktigt registrerats som vållande till annans död. Specialstudien omfattar inte bara årets anmälda brott utan statistiken för tidigare år justeras även i den mån ny information tillkommit. Det gäller framförallt de ärenden som fortfarande har öppna förundersökningar vid tidpunkten för redovisning av föregående års studie. Även domar som av olika skäl omprövas eller ändras kan föranleda att statistiken förändras.

Specialstudie om ekobrott

År 2004 gjorde Brå en specialstudie för att undersöka skillnaden i antal mellan Brå:s statistik och Ekobrottsmyndighetens statistik avseende de anmälda ekobrotten. Slutsatsen blev att Brå:s statistik endast innehåller uppgifter om brott där det finns en koppling till en skäligen misstänkt person och att skattebrotten räknas på olika sätt. I och med införandet av Cåbra 2007 levereras även information om brott som saknar en misstänkt person till Brå. För mer information se *Kvalitetsstudie om ekobrott*, som finns att ladda ner från www.bra.se.

Kvaliteten i brottskoder

Kvaliteten i brottskodningen kan många gånger vara svår eller omöjlig att kartlägga genom de befintliga kontroller som görs av Brå. Mot den bakgrunden har Brå år 2009 inlett ett arbete med att studera kvaliteten i brottskodningen. En mindre studie har genomförts, men eftersom endast ett fåtal polismyndigheter ingick kan dessa inte representera samtliga polismyndigheter i landet.

Resultatet av studien visar bland annat att man måste vara mycket försiktig vid analyser av statistik på detaljnivå. Det gäller i synnerhet sådan information som försök till eller fullbordat brott, om brottet begåtts inomhus eller utomhus eller om brottet begåtts av en bekant person eller inte. Däremot kan bristerna vara konstanta över tid, varför de spelar mindre roll vid en tidsserieanalys.

Mars 2011

Brå ansvarar för den officiella kriminalstatistiken och har till uppgift att förse rättsväsendets myndigheter, brottsförebyggande aktörer och övriga användare med statistik av god kvalitet som underlag för beslutsfattande, utredningsverksamhet, debatt och forskning.

Brå:s statistikenhet sammanställer och presenterar, utifrån insamlade uppgifter från rättsväsendets administrativa system, årligen cirka 400 tabeller på månads-, kvartals- och årsbasis inom områdena brott, personer lagförda för brott, kriminalvård och återfall i brott. Uppgifterna redovisas på såväl nationell som regional och lokal nivå.

Tabellerna publiceras på Brå:s webbplats, www.bra.se/statistik, tillsammans med tolkningsanvisningar, kommentarer och analyser, samt i de två publikationerna *Kriminalstatistik* och *Narkotikastatistik*.

Statistik över anmälda brott har förts från år 1950. Statistiska centralbyrån publicerade årligen statistik till och med redovisningsåret 1992.